

UITLEG TOEDIENINGS- VORMEN VACCINS:

Drinkwater enting:

Doel is dat elk dier water met vaccin binnen 2 uren opdrinkt. Hoenders dienen de avond tevoren zonder water gezet te worden. Let ook op dat ze geen regenwater kunnen drinken. Ze moeten de volgende morgen goed dorstig zijn. De hoeveelheid drinkwater berekenen aan de hand van wat de koppel in circa 2 uren opdrinkt (ofwel ongeveer 4-5 liter water per 100 uitgegroeide grote hoenders). Het water dient koud en vrij van desinfectiemiddelen of reinigingsmiddelen te zijn. Het water wordt aangelengd met 200 ml magere melk per 5 liter water. Er mag ook blauwe kleurstof bijgemengd worden (verkrijgbaar bij de dierenarts), zodat duidelijk wordt welk dier gedronken heeft (blauwe kleur in de krop blijft dan zichtbaar). De entstofflesjes worden onder water opengemaakt, zodat de entstof goed kan oplossen. De entstof moet binnen 2 uren opgenomen zijn. De entstoffabletten kunnen niet doormidden gebroken worden of voor later bewaard worden. De hele tablet in één flesje dient opgelost te worden. Hoewel de dieren dan een overdosis krijgen is dat bij vaccins geen probleem. Ze hebben minimaal 1/1 dosis per dier nodig.

Spray enting:

De entstof wordt opgelost in koud water en aangelengd met magere melk. De entstof wordt onder water opgelost. Om te sprayen is minimaal nodig 40 ml per 100 dieren. Als grove spray kan de entstof over de ogen en de kop gesprayd worden met een druk van maximaal 2 bar. Wanneer de dieren schudden met hun kop is de enting goed gelukt.

Oogdruppel enting:

De entstof dient gemengd te worden met het bijgeleverde oplosmiddel (diluent oculonasal) en moet daarna binnen 2 uren toegediend worden. Eén of enkele druppels van de oplossing worden in het oog gedruppeld of in een neusgat. De blauwe kleurstof in het oplosmiddel is daarna terug te vinden in de bek van het dier. Houd de vogel vast met de kop gekanteld. Keer de druppelfles om of bereid het hulpmiddel voor zodat er zich een enkele druppel aan de punt vormt die vrij in het geopende oog kan vallen en het oog

KLEINDIER
MAGAZINE

Vaccinatieschema voor diergroep hoenders

vult. De druppel (voor afgifte) en de punt aan het uiteinde mogen het oogoppervlak niet aanraken. Laat de vogel met het oog knipperen voordat het hoen losgelaten wordt.

Vleugelprik:

De entstof dient gemengd te worden met het bijgeleverde oplosmiddel. Daarna kan de tweevoudige stompe naald met holletjes gedoopt worden in het vaccin. Spreid de vleugel met de onderzijde naar boven. Dompel de dubbele entnaald in het vaccin flesje. Steek de entnaald door het vleugelvlies heen op een plek waar zich geen spieren of bloedvaten bevinden. Zo worden er 4 huiddelen doorboord. (bovenkant 2 en onderkant 2). Dit kan daarna nog enkele malen herhaald worden.

Injectie enting:

Bij de dosering van het vaccin dient aangehouden te worden wat in de bijsluiter geschreven staat. Gebruik geen spuiten met zuigers van natuurlijk rubber of butylelastomeer. De naalden en spuiten, moet vóór gebruik steriel zijn. Het beste kan een tweedelige spuit gebruikt worden met duidelijk 0,5 ml zichtbaar (zonder zwart stopje) en naalden van 0,6 x 16 mm of 0,6 x 18 mm. De naalden dienen regelmatig verwisseld te worden om bramen te voorkomen. De entstof dient op kamertemperatuur gebracht te worden enkele uren voor toepassing (15-25 oC). De injectie kan onderhuids plaatsvinden in de nek of in de spier links of rechts van het begin van het borstbeen (hier is de spier het dikst).

*Drs H T Arts, dierenarts KleindierLiefhebbers Nederland.
KLN. 4 oktober 2018.*

verplichte jaarlijkse NcD spray enting

injectie enting in borstspier

injectie rechts in borstspier

oogdruppel enting altijd met 2 personen

oogdruppel enting met blauwe kleurstof

drinkwater enting

NcD sprayen

Leeftijd	ziekte	vaccin	toediening
Dag 1:	Ziekte van Marek	Poulvac Marec HVT, Nobilis Rismavac, Nobilis Marexine, Vaxxitek	injectie
Dag 1:	Ziekte van gumboro	Vaxxitek, CEVAC Transmune	injectie
Dag 1-9:	Coccidiose	Paracox-8, Paracox-5, HuveGuard	drinkwater, spray
Dag 1-7:	Salmonella	Avipro Salmonella duo	drinkwater
Week 3:	New Castle Disease	Avinew-Neo, Nobilis ND clone 30, Avishield ND	drinkwater, spray
Week 3:	Infectieuze Bronchitis	Gallivac IB88, CEVAC iBird, Poulvac IBprimer, Poulvac IBQx, Nobilis IB 4/91	drinkwater, spray
Week 5:	Ziekte van Gumboro	Gallivac IBD, Nobilis gumboro D78, Poulvac bursine 2	drinkwater
Week 7:	Infectieuze Bronchitis	Gallivac IB88, CEVAC iBird, Poulvac IBprimer, Poulvac IBQx, Nobilis IB 4/91	spray
Week 8:	Salmonella	Avipro Salmonella duo	drinkwater
Week 9:	New Castle Disease	Avinew-neo, Nobilis ND clone 30, Avishield ND	drinkwater, spray
Week 11:	Infectieuze Laryngotracheitis (ILT)	Avipro ILT, Nobilis ILT	oogdruppel
Week 11:	pokken & difterie	Poulvac chick-N-pox Tc, Nobilis AE+PD	vleugelprik
Week 12:	Salmonella	Nobilis Salenvac, Nobilis Salenvac-T	injectie
Wanneer nodig voor begin van de legperiode:			
Vanaf wk 16:	inactief NcD, IB, EDS, ART	Newcavac, Gallimune 407, Nobilis RT+IBmulti+ND+EDS	injectie
Vanaf wk 16:	Coryza snot	Nobilis Coryza	injectie
Vanaf wk 16:	ORT bacterie	Nobilis OR inac	injectie
Vanaf wk 16:	E coli	Nobilis E coli inac	injectie
		Poulvac E. coli	drinkwater
Vanaf wk 16:	Mycoplasma	Nobilis MG 6/85	spray

Volwassen hoenders (gedurende de legperiode en voor showseizoen):

Elke 6 weken:
New Castle Disease
 Avinew-neo, Nobilis ND clone 30, Avishield ND
 drinkwater, spray
 Download: www.kleindierliefhebbers.nl entverklaring NCD

Elke 6 weken:
Infectieuze Bronchitis
 Gallivac IB88, CEVAC iBird, Poulvac IBprimer, Poulvac IBQx, Nobilis IB 4/91
 spray

Elke 12 maanden:
inactief NcD, IB, EDS, ART
 Nobilis RT+IBmulti+ND+EDS, Newcavac, Gallimune 407
 injectie

Ieder entschema gaat in overleg met uw eigen dierenarts. Het is van belang bij preventie eerst te onderzoeken welke dreigingen bij uw fokdieren voorkomen. **Het entschema betekent nooit het moet, maar zorgt voor veel minder problemen en uiteindelijk mooiere gezonde showdieren.** Infecties kunnen onderzocht worden via eenvoudig bloedonderzoek of via onderzoek op swabs genomen uit de cloaca of luchtpijp.

BELANGRIJK NAAST VACCINATIES: Naast bovenstaande virale en bacteriële dreigingen is het van belang om preventief of metaphylactisch de parasieten te onderdrukken:

Tijdens opfok (geldt ook voor fazanten, parelhoenders en kwartels):
Coccidiose: Zie hierboven in het entschema, indien toch nog infecties optreden dan wekelijks een middel verstrekken om de infecties in de darmen te onderdrukken. In overleg met de dierenarts kan dan behandeld worden met o.a. Baycox oraal 50 mg/ml (toltrazuril) of Dozuril pig, of Coccibal (amprolium) of verschillende sulfa preparaten (sulfadimidine, sulfaquinoxaline).

Worminfecties (geldt ook voor fazanten en parelhoenders): Vooral op einde opfokperiode en begin tentoonstellingsseizoen is het goed om de dieren te ontwormen. Toegelaten middelen zijn: Panacur aquasol, Solubenol, Flubenol poeder, Flimabend.

Bloedluis aanpak: Goede regelmatige reiniging met borstel of stofzuiger of met een hogedruk waterreiniging verlaagt al snel de infectiedruk. Behandeling met toegelaten middelen als extra rond en over de hoenders geeft een nog beter resultaat: Exzolt door het drinkwater, Byemite als spray, Elector als spray.

Zwartkop ziekte aanpak: Kalkoenen en jonge kippen zijn nog zeer gevoelig voor zwartkopziekte (*Histomonas meleagridis*). Deze dieren kunnen behandeld worden met Trichoplus (ronidazole) of met Belgamagix tabletten, maar dan worden de dieren wel uitgesloten voor consumptie. Daarnaast moeten kalkoenen en kippen goed ontwormd worden en nog beter gescheiden opgefokt worden.

verschillende IB entstoffen

verschillende NcD entstoffen